

Список використаних джерел

1. Воронкова А.Е., Рыбакова Т.О. Ринок консультативних послуг в сфері зовнішньоекономічної діяльності підприємств // Вісник Хмельницького національного університету. Серія "Економічні науки". – 2006. – № 4, Т. 1. – С. 92–96.
2. Воронкова А. Е. Особливості консультаційної підтримки підприємств-суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності / А. Е. Воронкова, Т. О. Рыбакова // Вісник економічної науки України. – 2006. – № 1 (9). – С. 30–35.
3. Выбор консультанта для осуществления консультирования промышленных предприятий по вопросам внешнеэкономической деятельности / Т. А. Рыбакова, Л. Е. Подлипенская // Маркетинг: теория і практика : зб. наук. праць Східноукраїнського нац. ун-ту імені Володимира Даля. – Луганськ : СНУ ім. В. Даля, 2007. – Вип. 13. – С. 207–216.
4. Дмитренко И. Н. Модель делового совершенства EFQM как инструмент оценки качества аудиторских услуг / И. Н. Дмитренко, И. Н. Рыкова // Экономический анализ. – 2010. – № 12. – С. 43–48.
5. Гриценко О. Г. Оцінка привабливості ринку консалтингових послуг України на основі факторного аналізу / О. Г. Гриценко, Ю. А. Рак // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності : зб. наук. праць : у 3 т. – Маріуполь, 2013. – Вип. 1, Т. 1. – С. 62–67.
6. Каменська Т. О. Ефективність діяльності та якість внутрішнього аудиту / Т. О. Каменська // Вісник Чернівецького торг.-екон. ін-ту : Економічні науки. – Чернівці, 2010. – Вип. 3 (39). – С. 301–306.
7. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Видання 2010 р. : у 2 ч. / Міжнародна федерація бухгалтерів; Аудиторська палата України. – К. : Фенікс, 2013. – Частина 2. – 2013. – 365 с.
8. Положення з національної практики аудиту 1 "Особливості узгодження умов завдання з обов'язкового аудиту та укладання договору про проведення обов'язкового аудиту з врахуванням вимог національного законодавства" : затверджене рішенням АПУ від 20.12.2013 року № 286/12 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://apu.com.ua/files/temp/PNPA.doc>
9. Словарь экономических терминов, финансовых, банковских терминов [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://tochka.com/info/glossary/?srch>
10. Єдина тарифна сітка на 2015 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://голубухбюджет.укр/reference/zarobitna_plata/yedina_tarifna_sitka_na_2015_rik/

Посилання на статтю:

Лубенченко О. Е. Визначення факторів, що впливають на оцінку привабливості суб'єктів аудиту при наданні супутніх послуг / О. Е. Лубенченко // Статистика України. – 2015. – № 4. – С. 69–75.

УДК 657.37:311.2:519.233.5

А. В. Озеран,

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку підприємницької діяльності,
ДВНЗ "КНЕУ імені Вадима Гетьмана",
E-mail: alla_ozeran@ukr.net

Оптимізація обсягу та структури фінансових звітів

Досліджена залежність між чистим доходом від реалізації продукції і часткою фактично використаних статей чинного в Україні балансу в їх загальній кількості та побудовано математичну модель (рівняння регресії), що виражає таку залежність. Обґрунтовано перелік статей балансу, що відповідатиме потребам господарювання підприємств і дозволить кожному з них досягти ступеня деталізації, необхідного для здійснення фінансового аналізу й ефективного управління.

Ключові слова: фінансові звіти, баланс підприємства, ступінь деталізації статей балансу, емпіричне кореляційне відношення, рівняння регресії.

А. В. Озеран,

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри учета підприємницької діяльності,
ГВУЗ "КНЭУ імені Вадима Гетьмана"

Оптимизация объема и структуры финансовых отчетов

Исследована зависимость между чистым доходом от реализации продукции и долей фактически использованных статей действующего в Украине баланса в их общем количестве, построена математическая модель (уравнение регрессии), выражающая такую зависимость. Обоснован перечень статей баланса, соответствующий потребностям хозяйственной практики предприятий и позволяющий каждому из них достичь степени детализации, необходимой для осуществления финансового анализа и эффективного управления.

Ключевые слова: *финансовые отчеты, баланс предприятия, степень детализации статей баланса, эмпирическое корреляционное отношение, уравнение регрессии.*

A. V. Ozeran,

PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of Entrepreneurship Activities Accounting Department,
Kyiv National Economics University named after Vadym Hetman

Optimizing the Scopes and Structure of the Financial Statements

Given the growing demand for information, an essential problem is the adequacy of the financial reporting scopes to their processing capacity. There is an urgent problem of scientific substantiation of the optimal composition of financial reporting and the nomenclature of its items, to maximize its analytical capacity for decision-making purposes.

The aim of paper is to study the relationship between the business scopes and the use of the balance sheet items at enterprise level, and to build a mathematical model that need to be considered when designing forms of the balance sheet.

The study of the balance sheet for 102 Ukrainian enterprises shows a notable correlation between the net revenue from sales and the proportion of the number of items used in the current balance sheet. This correlation is expressed by a linear equation allowing for the following conclusion: for the studied sample of enterprises, annual increase in the net revenues by 100 million UAH ceteris paribus leads to average 0.1 percent increase in the proportion of the number of the used balance sheet items.

The balance sheet format recommended by the Ukrainian Ministry of Finance is made without consideration to the real needs of enterprises in the reported data on the financial performance, which are largely dependent on the business scopes and conditions and sectoral specifics of enterprises. However, the comprehensive analysis of the itemization of the balance sheet currently existing in Ukraine allows for substantiating its items nomenclature containing 33 major items (mandatory minimum) and sub-items (items of second order) specifying the major ones.

The proposed principle for constructing the balance sheet enables for better compliance of the size and structure of the reported data with business needs of enterprises, and for the level of detail of balance sheet items required for financial analysis and effective management.

Key words: *financial statements, balance sheet of enterprise, the level of detail of balance sheet items, the empirical correlation ratio, regression equation.*

Останніми тенденціями світової бухгалтерської практики є обговорення шляхів покращення корпоративного управління та фінансової звітності як основи якісного менеджменту. Сер Д. Твіді, екс-голова Ради з міжнародних стандартів фінансової звітності (International Accounting Standards Board), переконаний: для того, аби фінансова звітність стала корисною, вона повинна бути більш простою та стислою [1]. Між тим обсяги звітності часто настільки великі, що її важко використовувати. Якщо ж у звітності містяться численні по-

казники, які залишаються невикористаними, така звітність стає непотрібною, зайвою та, навпаки, ускладнюватиме отримання необхідних даних. Отже, враховуючи зростаючі потреби в інформації, важливою проблемою стає адекватність обсягу фінансової звітності можливостям її опрацювання. М. Чумаченко підкреслює: у розробці рішень й управлінні загалом не повинні спостерігатися неповна та надлишкова інформація [2, с. 104]. Брак інформації призводить до інтуїтивних оцінок замість обґрунтованих. Водночас надлишок

інформації, розосереджуючи увагу керівника і відволікаючи його від першорядних питань, також спричинює негативні наслідки. Оптимальним вважається такий масив інформації, що повністю залучається до вирішення завдань управління, при цьому дозволяє охопити всі сторони й аспекти останнього за мінімальних витрат. Із зазначеного випливає необхідність наукового обґрунтування складу та номенклатури статей фінансових звітів з метою забезпечення їх максимальної аналітичної здатності для розробки ефективних управлінських рішень.

Проблему пошуку оптимальної кількості відображуваних у балансі статей та визначення ступеня їх деталізації порушували Б. Гринів, В. Ковальов, В. Патров, В. Кулик. Ці вчені стоять на позиції необхідності підвищення рівня агрегування показників балансу і звітної інформації загалом, оскільки це дозволить користувачам оперувати більш узагальненою інформацією, сприятиме підвищенню ефективності рішень, прийнятих на її основі [3, с. 106; 5]. При цьому Б. Гринів наголошує на необхідності надання права суб'єктам господарювання самостійно визначати деталізацію показників звітності, враховуючи суттєвість інформації [5, с. 21].

В економічній літературі до цього часу немає наукового обґрунтування оптимального масиву звітної інформації у розрізі статей балансу, що зумовлено слабким опрацюванням питань інформаційного забезпечення процесів управління.

Метою статті є дослідження залежності між обсягами діяльності підприємств і рівнем використання статей балансу підприємств, що уможливить побудову математичної моделі, яка виражає таку залежність і яку необхідно враховувати в проектуванні форм балансів підприємств.

Промислові підприємства України істотно відрізняються за складом, видами та обсягами діяльності. Серед підприємств, що складають фінансову звітність за загальною формою, існують як відносно невеликі з річним чистим доходом від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) до 185 млн грн, так і великі, чистий дохід від реалізації продукції яких значно перевищує 8 000 млн грн. Потреба в деталізації статей фінансових звітів у цих підприємствах не однакова. Про це свідчать результати проведеного нами дослідження складу балансу (звіту про фінансовий стан) 102-х підприємств всіх регіонів України, за винятком АР Крим, станом на 31 грудня 2014 року (табл. 1). У дослідженні узагальнюються показники публічних акціонерних товариств України різних галузей промисловості, річна фінансова звітність яких складена згідно з наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 року № 73 "Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" [6] та опублікована на офіційному сайті Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України (SMIDA) [7].

Таблиця 1

Залежність ступеня деталізації статей балансу (звіту про фінансовий стан) від чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)

Групи підприємств за обсягом чистого доходу за 2014 рік, млн грн	Кільк. підприємств	Чистий дохід від реалізації на одне підприємство, тис. грн	Осереднені характеристики статей, що використовуються на одне підприємство						
			Основні статті		Субстатті		Разом		
			Кількість, од.	Частка у рекомендованій кількості, %	Кількість, од.	Частка у рекомендованій кількості, %	Кількість, од.	Кількість щодо першої групи, %	Частка у рекомендованій кількості, %
1. До 185	54	48 863	22,4	47,7	4,8	20,9	27,2	100,0	36,8
2. 185–925	22	523 860	27,6	58,7	7,2	31,3	34,8	127,9	47,0
3. 925–3700	14	1 832 020	31,0	66,0	5,4	23,5	36,3	133,5	49,1
4. 3700–8000	7	4 667 750	29,9	63,6	7,0	30,4	36,8	135,3	49,7
5. Вище 8000	5	17 385 330	34,2	72,8	9,4	40,9	43,6	160,3	58,9
Разом	102	24 457 823	25,8	54,9	5,8	25,2	31,5	–	42,6

Дані табл. 1 підтверджують: зі зростанням доходу від реалізації збільшується й кількість статей балансу, що використовується підприємствами. Так, якщо в групі підприємств з річним чистим доходом до 185 млн грн у середньому на одне підприємство застосовувалось 27,5 статей, то підприємства з річним чистим доходом вище 8 000 млн грн використовували у середньому 43,6 статті, що на понад 16 статей, або на 60%, більше, ніж на підприємствах першої групи.

Незважаючи на те, що згідно з НП(С)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" підприємствам дозволено самостійно визначати деталізацію показників фінансових звітів, урахуовуючи їх суттєвість, номенклатура статей останніх, рекомендована Мінфіном України, далека від досконалості, оскільки прийнята без урахування реальних потреб основних користувачів фінансової звітності. У жодному з досліджених підприємств рекомендована Мінфіном України номенклатура статей балансу (74 статті, з них основних – 47) не використовувалася повністю. Як видно з табл. 1, на підприємствах з річним чистим доходом до 185 млн грн застосовувалося трохи більше чверті (27,2%) можливої кількості статей, у тому числі основних статей – менше половини (47,7%); у найбільших підприємствах з річним чистим доходом вище 8 000 млн грн використовувалося менше половини (43,6%) встановленої кількості статей, при цьому ступінь використання основних статей складала 72,8%.

Отже, навіть на найбільших підприємствах України майже четверта частина статей рекомендованого Мінфіном України балансу не застосовувалася, що підтверджує необґрунтованість прийнятого формату. Будова чинної форми балансу орієнтована на забезпечення фіскальної функції держави, про це свідчить вимога наведення у ньому дебіторської і кредиторської заборгованості за розрахунками з податку на прибуток. Такий підхід до побудови балансу (звіту про фінансовий стан) є однією з основних причин розриву між його показниками і реальними потребами користувачів, включаючи внутрішніх (фінансовий менеджмент), у його інформації.

Однак, урахуовуючи існуючі розбіжності в обсязі та умовах діяльності підприємств України, встановлена у централізованому порядку номенклатура статей балансу, навіть найдосконаліша, не зможе в однаковому ступені відповідати потребам усіх. Повністю відмовитися від регламентування номенклатури статей балансу також недоречно, оскільки існує необхідність забезпечення однакового підходу до його побудови з метою, наприклад, дотримання такої якісної характеристики фінансової звітності, як порівнянність. Як у таких умовах забезпечити максимальну відповідність директивної номенклатури статей балансу потребам усіх підприємств?

Визначати диференційовані формати фінансових звітів, зокрема балансів для підприємств залежно від обсягів їх діяльності, неприпустимо, оскільки за цією ознакою в Україні вже використовуються три комплекти фінансових звітів: фінансові звіти підприємств усіх форм власності (крім банків і бюджетних підприємств), фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва і спрощений фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва.

На нашу думку, найдоцільніше розробити таку номенклатуру статей фінансових звітів для використання всіма підприємствами, яка б найповніше відповідала вимогам господарської практики найбільшим із них. Проте має бути визначений лише обов'язковий мінімум статей, аби встановлена номенклатура оптимально відповідала умовам діяльності кожного українського підприємства. У межах цієї номенклатури підприємства самостійно мають право визначати деталізацію показників за статтями фінансових звітів для забезпечення потреб фінансового менеджменту та інших цілей управління.

Фактично в Україні вже діє подібний принцип побудови фінансових звітів, однак результати дослідження, узагальнені в табл. 1, підштовхують до висновку: кількість основних статей у затвердженому Мінфіном балансі (звіту про фінансовий стан) необхідно зменшити, а кількість субстатей (статей другого порядку) – збільшити. В умовах, коли фінансові звіти перестали бути суто директивними формами, слід заохочувати підприємства активніше застосовувати професійне судження щодо визначення суттєвості інформації і включення додаткових статей у межах встановленої номенклатури. Різноманіття кількості субстатей відображатиме галузеву специфіку та умови роботи окремих підприємств України. Разом з тим існування обов'язкового (мінімального) переліку статей дозволить дотримуватися однакового порядку складання фінансових звітів і не перешкоджатиме порівнянності.

Щоб визначити, наскільки номенклатура статей чинного в Україні балансу відповідає інформаційними потребам користувачів, необхідно проаналізувати ступінь деталізації його статей не тільки з якісного, але і з кількісного боку. Кількісний аналіз розширює та обґрунтовує висновки якісного. Слід зазначити, що в економічній літературі цій стороні аналізу інформаційної місткості фінансових звітів не приділяється належної уваги. Зазвичай питання вдосконалення структури фінансових звітів та складу їх статей розглядаються тільки у теоретичному аспекті.

Результати наведеного вище групування хоча і свідчать про наявність залежності між обсягами господарської діяльності підприємства та ступенем деталізації його балансу, проте не відповідають на питання про форму та ступінь впливу чистого

доходу від реалізації на аналізованій показник. Для розв'язання цього завдання можна скористатися прийомами кореляційного аналізу. Розрахунки, проведені на підставі даних табл. 1 та іншої додаткової інформації, показали: емпіричне кореляційне співвідношення (η) зв'язку між чистим доходом від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та часткою фактично використаних (заповнених) статей балансу у рекомендованій додатком 1 до НП(С)БО 1 кількості дорівнює 0,68, що за шкалою Чеддока інтерпретується як помітний зв'язок ($0,5 \leq \eta < 0,7$). Це підтверджує логічний висновок про вплив обсягу господарської діяльності підприємств на рівень деталізації балансу та дає підставу враховувати цей зв'язок при вирішенні завдань оптимізації складу фінансових звітів.

Аналіз кривої зв'язку між обсягом чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та часткою фактично використаних статей балансу у рекомендованому Мінфіном України переліку (відповідно, x та y) дозволяє зробити ви-

сновок про лінійність такого зв'язку, що виражається формулою:

$$y = a + b. \quad (1)$$

Після знаходження значень параметрів a і b рівняння регресії (1) набуває вигляд:

$$y = 40,843 + 0,001 \cdot x. \quad (2)$$

Пряма, що відповідає отриманому рівнянню, відображена на рис. 1.

У зв'язку з тим, що сукупність досліджених підприємств є вибіркою зі значної кількості можливих спостережень, необхідно перевірити надійність отриманого показника тісноти зв'язку (r). Для цього визначимо його похибку (m_r), скориставшись формулою:

$$m_r = \frac{1 - r^2}{\sqrt{n}}. \quad (3)$$

У нашому прикладі $m_r = \frac{1 - 0,68^2}{\sqrt{102}} = 0,053$.

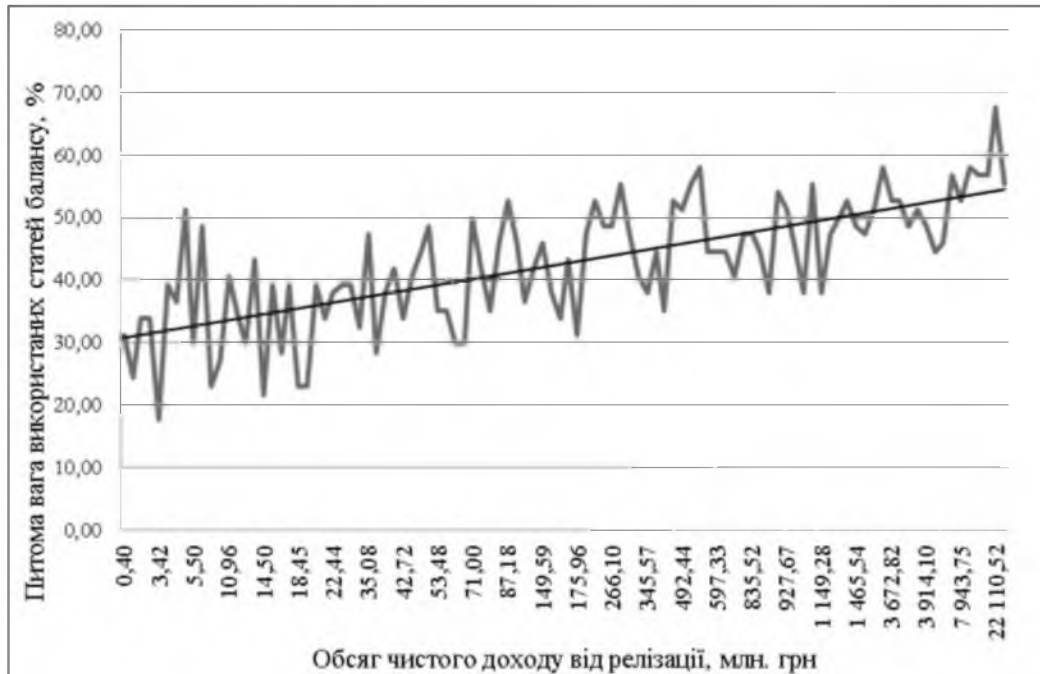

Рис. 1. Фактична та розрахункова залежності ступеня використання рекомендованого переліку статей балансу від чистого доходу від реалізації продукції

Оскільки $\frac{r}{m_r} > 3$ ($\frac{r}{m_r} = 12,83$), то за кіль-

кості спостережень $n > 50$ можна вважати, що отриманий результат відображає дійсно існуючий зв'язок і є не випадковим.

На підставі рівняння регресії можна зробити висновок: у досліджені сукупності підприємств збільшення чистого доходу від реалізації, наприклад, на 100 млн грн за рік при інших рівних умовах призводить до зростання частки використаних статей балансу у встановленому переліку в серед-

ньому на 0,1%. Застосовуючи це рівняння зв'язку, можна визначити теоретичне значення обсягу чистого доходу підприємства за умови 100%-го використання усіх статей визначеного переліку. Для цього необхідно знайти значення x при $y = 100\%$. Розрахунок показує, що нижня межа такого річного чистого доходу становить:

$$x_{100} = \frac{100 - 40,843}{0,001} = 59\,157 \text{ млн грн.}$$

Отже, рекомендований Мінфіном України формат балансу і перелік його статей за своєю

деталізацією відповідає потребам господарської практики підприємств з річним чистим доходом від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) близько 60 000 млн грн, або понад 2 500 млн дол. США (станом на 01.01.2016 р.). Таких великих промислових підприємств в Україні не існує. Дослідження свідчить, що навіть у найбільших за обсягом чистого доходу підприємствах України (ПАТ “Укрнафта”, ПАТ “Запоріжсталь”) обсяг чистого доходу не досягає і 30 000 млн грн [7]. У досліджуваній сукупності підприємств середній чистий дохід від реалізації дорівнює 24 458 млн грн (за рахунок найбільших підприємств, які складають усього близько 5% сукупності), а кількість використаних статей балансу – 31 од., або 42,6%, у тому числі основних статей фактично використано 26 од., або 55,0% (див. табл. 1).

Теоретичне значення частки використання статей чинного балансу, розраховане за допомогою рівняння (2), дорівнює 67,7%. Це дозволяє стверджувати, що потребам господарювання переважної кількості досліджуваних підприємств відповідає баланс, який загалом містить приблизно 50 статей (основних і додаткових). Отже, рекомендований Мінфіном України баланс суттєво (приблизно на 20%) перевищує реальні потреби підприємств у деталізації інформації про їх фінансовий стан.

Результати детальнішого опрацювання матеріалів проведеного дослідження показують, що невідповідність між визначеним переліком статей і реальними потребами підприємств виникає, насамперед, через велику деталізацію статей іншої дебіторської і кредиторської заборгованості. Чинний баланс порівняно з попереднім варіантом передбачає виділення у складі іншої дебіторської і

кредиторської заборгованості основних статей та субстатей, однак вважаємо, що така їх деталізація є недоцільною. На нашу думку, важливим є тільки розмежування дебіторської і кредиторської заборгованості на торгово та іншу, що також відповідає положенням § 54 МСБО 1 [8]. Подальша деталізація інформації за цими статтями повинна наводитись у примітках до фінансових звітів у блоці “Розукрупнення агрегованої інформації”. Водночас з метою розуміння зовнішніми користувачами фінансового стану та у випадку суттєвості інформації підприємства мають право наводити додаткові рядки у розрізі цих статей (субстатті).

Ґрунтуючись на результатах проведеного дослідження деталізації статей чинного балансу (звіту про фінансовий стан) та економічної сутності розглянутих статей, нами запропоновано раціональну, на наш погляд, номенклатуру статей балансу, наведену у табл. 2. Особливістю запропонованого проекту структури балансу (звіту про фінансовий стан) є диференційований підхід залежно від особливостей і умов діяльності підприємств України. Враховуючи цю обставину, баланс складається з переліку статей, що відповідають вимогам господарської практики переважної більшості досліджуваних підприємств і становлять обов’язковий мінімум для відображення їх фінансового стану (33 статті), а також субстатей (статей другого порядку) для деталізації основних. Ці субстатті підприємства можуть наводити додатково на свій розсуд, з огляду на суттєвість їх інформації. Підкреслимо: наша позиція полягає в тому, щоб не обмежувати підприємства у відкритті субстатей, якщо цього потребують конкретні умови діяльності або конкретні користувачі звітної інформації.

Таблиця 2

Рекомендована структура Балансу (Звіту про фінансовий стан) підприємства та приблизна схема деталізації його статей

Перелік статей	Перелік субстатей
	І. Необоротні активи
1. Нематеріальні активи	1.1. Витрати на дослідження та розробки 1.2. Комп’ютерне програмне забезпечення, авторські права, патенти та інші права комерційної власності 1.3. Гудвіл при придбанні 1.4. Придбання (створення) нематеріальних активів
2. Основні засоби	2.1. Земля 2.2. Будівлі та споруди 2.3. Машини та обладнання 2.4. Інше обладнання та інвентар, інструменти та обладнання 2.5. Матеріальні активи в процесі будівництва 2.6. Придбання (виготовлення) основних засобів та інших необоротних матеріальних активів
3. Інвестиційна нерухомість	–
4. Довгострокові біологічні активи	4.1. Робоча худоба 4.2. Продуктивна худоба 4.3. Багаторічні насадження 4.4. Інші довгострокові біологічні активи
5. Довгострокові фінансові інвестиції	5.1. Фінансові інвестиції в акції дочірніх підприємств 5.2. Фінансові інвестиції, які обліковуються методом участі в капіталі 5.3. Інші фінансові інвестиції
6. Довгострокова дебіторська заборгованість	6.1. Позики підприємствам

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ

Продовження табл. 2

	6.2. Інша довгострокова дебіторська заборгованість
7. Відстрочені податкові активи	–
8. Інші необоротні активи	–
II. Оборотні активи	
9. Запаси	9.1. Сировина і матеріали
	9.2. Незавершене виробництво
	9.3. Готова продукція
	9.4. Товари
	9.5. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття
10. Поточні біологічні активи	10.1. Тварини на вирощуванні та відгодівлі 10.2. Біологічні активи в стані біологічних перетворень 10.3. Інші поточні біологічні активи
11. Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	–
12. Інша поточна дебіторська заборгованість	12.1. Заборгованість, забезпечена векселем
	12.2. Заборгованість за розрахунками за виданими авансами
	12.2. Заборгованість за розрахунками з бюджетом
	12.4. Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів
	12.5. Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків
13. Поточні фінансові інвестиції	13.1. Поточні інвестиції у дочірні підприємства 13.2. Інші поточні інвестиції
14. Гроші та їх еквіваленти	14.1. Готівка
	14.2. Рахунки в банках
15. Витрати майбутніх періодів	–
16. Інші оборотні активи	–
III. Власний капітал	
17. Статутний(пайовий) капітал	–
18. Капітал у дооцінках	–
19. Додатковий капітал	19.1. Емісійний дохід
	19.2. Накопичені курсові різниці
	19.3. Безоплатно одержані необоротні активи
20. Резерви	20.1. Резервний капітал, передбачені установчими документами
	20.2. Інші резерви, у т.ч. резерв змін справедливої вартості
21. Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	–
IV. Довгострокові зобов'язання	
22. Відстрочені податкові зобов'язання	–
23. Довгострокові кредити банків	–
24. Довгострокові зобов'язання	–
25. Довгострокові забезпечення	25.1. Забезпечення пенсійних відрахувань
	25.2. Довгострокові забезпечення витрат персоналу
	25.3. Інші забезпечення
26. Цільове фінансування	26.1. Кошти з бюджету та державних цільових фондів
	26.2. Благодійна допомога
	26.2. Інші кошти цільового фінансування
V. Поточні зобов'язання	
27. Короткострокові кредити банків	–
28. Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	–
29. Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	–
30. Інша поточна кредиторська заборгованість	30.1. Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами
	30.2. Векселі видані
	30.3. Кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці
	30.4. Кредиторська заборгованість за розрахунками за податками і соціальному забезпеченню
	30.5. Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками
	30.5. Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків
31. Поточні забезпечення	–
32. Доходи майбутніх періодів	–
33. Інші поточні зобов'язання	33.1. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття
	33.2. Інші поточні зобов'язання

Пропонований принцип побудови балансу дозволяє повніше забезпечити відповідність обсягу і структури інформації про фінансовий стан потребам господарської практики підприємств, стимулюючи при цьому застосування ними професійного судження. Такий порядок побудови балансу дозволяє кожному підприємству досягнути того ступеня деталізації статей, який необхідний для здійснення фінансового аналізу та ефективного управління.

Отже, дослідженням встановлено, що між чистим доходом від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та часткою фактично використаних (заповнених) статей балансу існує помітний кореляційний зв'язок. Це означає, що ступінь деталізації балансу (звіту про фінансовий стан) підприємств залежить від обсягу їх господарської діяльності. Однак рекомендований Мінфіном

України формат балансу розроблено без урахування реальних потреб підприємств у звітній інформації про фінансовий стан, які значно залежать від обсягів, умов діяльності та галузевої специфіки.

Всебічний аналіз ступеня деталізації чинного в Україні балансу дозволив обґрунтувати формат останнього і приблизний перелік статей, а саме: 33 статті, що відповідають потребам господарювання більшості підприємств і тому запропоновані як обов'язковий мінімум, а також субстатті для деталізації основних, які підприємства можуть наводити додатково, враховуючи суттєвість інформації цих статей.

Ураховуючи європейські інтеграційні процеси, подальші дослідження варто спрямувати на порівняння чинних в Україні форм фінансових звітів з їх відповідниками для підприємств сусідніх європейських країн.

Список використаних джерел

1. Tweedie D. It's Not Rocket Science: Views on Why the Accounting Profession Should Pursue Simplicity in Standard Setting [Electronic resources] / D. Tweedie ; International Federation of Accountants, 2010. – Access mode :

<http://risk.management6.com/David-Tweedie-pdf.html> – Screen title.

2. Чумаченко Н. Г. Теория управленческих решений : [учеб. пособ. для вузов] / Н. Г. Чумаченко, Р. И. Забогина. – К. : Вища школа, 1981. – 248 с.

3. Кулик В. А. Бухгалтерський баланс: минуле, сучасне, майбутнє : [моногр.] / В. А. Кулик. – Полтава : РВВ ПУЕТ, 2011. – 186 с.

4. Патров В. В. Как читать баланс / В. В. Патров, В. В. Ковалев. – [2-е изд., перераб. и доп.]. – М. : Финансы и статистика, 1993. – 256 с. – (Серия “Бухгалтеру промышленного предприятия”).

5. Гринів Б. В. Проблеми удосконалення бухгалтерського балансу / Б. В. Гринів // Проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу і контролю в умовах світових інтеграційних процесів : зб. матеріалів I Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф. / [відп. за вип. П. О. Куцик]. – Львів : Вид-во Львівської комерційної академії, 2012. – 196 с.

6. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” : затверджено наказом Мінфіну України від 07.02.2013 р. № 73, станом на 18.03.2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

7. Офіційний сайт Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://smida.gov.ua/db/emitent/search> – Назва з титул екрана.

8. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 (МСБО 1) “Подання фінансової звітності” [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/en/929_013

Посилання на статтю:

Озеран А. В. Оптимізація обсягу та структури фінансових звітів / А. В. Озеран // Статистика України. – 2015. – № 4. – С. 75–82.